Ügyiratszám: 384/P/2007-2

Tisztelt […]!

Hivatkozva hivatalomhoz 2007. február 22-én, e-mailen érkezett megkeresésére, melyben a Centrum Parkoló Kft. ügyintézését kifogásolja, az alábbiakról tájékoztatom:

Ön beadványában azt sérelmezi, hogy a Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivatal (KÖANYV) személyes adatokat adott ki egyrészt a Centrum Parkoló Kft.-nek, másrészt pedig a különféle direkt marketing tevékenységgel foglalkozó cégeknek.

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény szerint *személyes adat akkor továbbítható, ha az érintett hozzájárult vagy törvény elrendeli*. A KÖANYV által kezelt, személyes adatokat tartalmazó nyilvántartásokból történő adatszolgáltatást különböző törvények szabályozzák.

Először a direkt marketing tevékenységet végző szervek részére történő adatszolgáltatásról tájékoztatnám:

A kutatás és közvetlen üzletszerzés célját szolgáló név- és lakcímadatok kezeléséről szóló 1995. évi CXIX. törvény (Kktv.) 3. § (1) bekezdésének alapján négyféle módon lehet név- és lakcímadatokhoz jutni:

- olyan érintettől, akivel a szerv már korábban kapcsolatban állt,

- jogszerűen nyilvános forrásból (pl. telefonkönyv, szaknévsor stb.),

- előzetes tájékoztatás alapján, ha az érintett nem kifogásolja, ugyanolyan tevékenységet folytató szervtől,

- díjfizetés ellenében a név- és lakcímnyilvántartás szerveitől, azaz a helyi népesség-nyilvántartó hivataltól és a Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó és Választási Hivataltól.

Részletesebben szólnék ezen utolsó pontról, mivel panasza is ezzel kapcsolatban merült fel.

A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény (Nytv.) szerint a Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó- és Választási Hivatal végzi az állampolgárok adatainak központi nyilvántartását. Az Nytv. részletesen szabályozza, hogy ebből a nyilvántartásból kik és milyen csoportosításban igényelhetnek adatokat.

Az Nytv. 19. § (1) bekezdése szerint *a polgárok név- és lakcímadatainak szolgáltatását bármely polgár, illetve jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet a felhasználás céljának és jogalapjának igazolása mellett jogosult kérni jogának vagy jogos érdekének érvényesítése érdekében, tudományos kutatás céljából, közvélemény-kutatás és piackutatás megkezdéséhez szükséges minta, valamint közvetlen üzletszerzés (direkt marketing) célját szolgáló lista összeállításához.* A közvetlen üzletszerző szervek általános ismérvek alapján kérhetnek adatokat (például nem, születési idő, lakcím, családi állapot alapján), egyedi adatokat azonban nem igényelhetnek.

A jelenlegi gyakorlat sok állampolgár igazságérzetét sérti. Az adatvédelmi biztos hivatalához sokszor érkezett olyan panasz, mikor az állampolgárok azt kérdezték, jogszerűen juthattak-e üzleti vállalkozások személyes adatokhoz az állami nyilvántartásból. Sokak szerint vitatható, mennyire fér össze az állami alapnyilvántartás feladataival az, hogy a hivatal üzleti célra pénzért szolgáltat adatokat. Nehéz ezt a gyakorlatot összeegyeztetni az adatvédelmi törvény szellemiségével is, mely alapvetőnek tekinti az információs önrendelkezés jogát, vagyis célja annak biztosítása, hogy személyes adataival mindenki maga rendelkezzen. E tevékenységre egyébként nemcsak a közvetlen üzletszerzésről szóló törvény és az ennek megfelelően

módosított nyilvántartási törvény rendelkezései jogosítják fel a KÖANYV Hivatalt, hanem - ugyancsak vitatható koncepció alapján - rákényszeríti a törvény által megállapított költségvetés is, amely a Hivatal ilyen eredetű bevételével is számol.

A polgárok alkotmányos jogainak védelme szempontjából sokkal megnyugtatóbb lenne, ha adataikat csak a konkrét beleegyezésükkel lehetne kereskedelmi célokra felhasználni, ha az érintett előzetes hozzájárulása lenne szükséges ahhoz, hogy egy ajánlattal egyáltalán megkereshessék, azonban a hatályos törvényi szabályozás megengedi a különböző cégeknek, bankoknak, szervezeteknek stb., hogy *beleegyezés nélkül is használjanak címlistákat, ha felkínálják az érintetteknek a tiltakozás jogát*. Ezt a megoldást követik a fejlett gazdasági rendszerű, piacgazdaság alapján működő országok is, s e gyakorlat - a törvényes garanciák betartása mellett - nincs ellentétben az Európai Unió adatvédelmi normáival sem.

Mivel az adatok megszerzésének és felhasználásának ez a lehetősége korlátozza az érintettek személyes adataik védelméhez fűződő jogát, ezért – mint említettem - a direkt marketing törvény számos garanciális rendelkezést tartalmaz. Előírja, hogy a kapcsolatfelvétellel egyidejűleg *az érintettet írásban tájékoztatni kell arról, hogy a megkereső az adatokat milyen forrásból szerezte. Biztosítani kell az érintett számára azt a jogot, hogy a további együttműködést bármikor indokolás nélkül megtagadhatja, és erről írásban tájékoztatni kell. Az érintett név- és lakcímadatainak a közvetlen üzletszerzés célját szolgáló kezelését meg kell szüntetni, amennyiben ezt az érintett kéri.*

A következőkben tájékoztatnám a parkolási szolgáltatást nyújtó szervek részére történő adatszolgáltatásról:

A közúti közlekedési nyilvántartásról szóló 1999. évi LXXXIV. törvény (Kny.) szerint a Központi Adatfeldolgozó, Nyilvántartó- és Választási Hivatal végzi az engedély-nyilvántartásból, a járműnyilvántartásból, a származás-ellenőrzési nyilvántartásból, az okmánytárból, a parkolási igazolvány nyilvántartásból, valamint az előzetes eredetiségvizsgálati nyilvántartásból álló Nyilvántartás vezetését. A Kny. ugyancsak részletesen szabályozza, hogy ebből a nyilvántartásból kik és milyen csoportosításban igényelhetnek adatokat. A Kny. 19. § (1) bekezdés n) pontja szerint – a törvény 2003. április 19-től hatályos módosítását követően – *a járműnyilvántartásból igényelhetik a parkolási szolgáltatást nyújtó társaságok a parkolási díj meg nem fizetése esetén a díj és a pótdíj behajtása érdekében a járműtulajdonos (üzembentartó) személyazonosító adatát, lakcímét, egyéni vállalkozó esetében kérelmére székhelyét, telephelyét, megnevezését, székhelyének (telephelyének) címét.*

A parkolási szolgáltatást nyújtó társaságok tehát, így a Centrum Parkoló Kft. is, törvényi felhatalmazás alapján – díj fizetése ellenében – kaphat (a fent részletezett adatkörre vonatkozóan) adatot a központi nyilvántartóból.

Adatszolgáltatás letiltása:

Az érintettnek lehetősége van arra, hogy a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásából direkt marketing célra történő adatszolgáltatást megtiltsa. Ha az állampolgár úgy gondolja, hogy nem engedi adatainak tudományos kutatás, közvélemény-kutatás és piackutatás, valamint közvetlen üzletszerzés céljára történő felhasználását, az Nytv. 2. §-a alapján *jogosult megtiltani a róla nyilvántartott adatok kiadását*. Az erre irányuló igényt a jegyzőnél is be lehet jelenteni, valamint közvetlenül a KÖANYV Hivatalnál, illetve annak jogutódjánál a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatalánál is lehet személyesen vagy levélben jelezni.

Ugyanakkor a direkt marketing törvény is tartalmazza az üzleti célú adatszerzés törvényi követelményeit. A 3. § (1) bekezdés 4.) pontja mondja ki a központi nyilvántartásból történő adatigénylés lehetőségét, mely akkor jogszerű, ha a polgár az adatai kiadását nem tiltotta meg. A törvény 5. §-a szerint *a kapcsolatfelvétellel egyidejűleg az érintettet írásban tájékoztatni kell arról, hogy adatait milyen forrásból szerezték, valamint arról, hogy az együttműködést bármikor indokolás nélkül megtagadhatja.*

Ha azonban az Ön neve, lakcíme már szerepel áruküldő vagy kutatásszervező cég listáján, akkor az adatokat nem elég a jegyzőnél, illetve a KÖANYV-nál letiltani, hanem azt az adott cégnél is kezdeményeznie kell.

Mindezeken túl az ilyen módon adatokat szerző cégek meghatározott időközönként kötelesek egyeztetni a KÖANYV-val, és amennyiben olyan polgár adatait kezelik, akik az adatátvételt követően tettek letiltó nyilatkozatot, kötelesek ezeknek a személyeknek az adatait törölni. Amennyiben az ilyen cégek a törlési kötelezettségüknek nem tesznek eleget, adatkezelésük jogellenessé válik.

A Kny. is lehetőséget biztosít arra, hogy az érintett személy megtilthassa, illetve korlátozhassa személyes adatainak kiszolgáltatását, azonban erre csak abban az esetben van lehetőség, ha az adatszolgáltatás nem törvényen, nemzetközi szerződésen vagy nemzetközi kötelezettségvállaláson alapul. Tekintettel arra, hogy a járműnyilvántartásból a parkolási szolgáltatást végző társaság részére történő adatszolgáltatás törvényen (fent idézett) alapul, az ilyen célú adatszolgáltatást, „adatkiadást" az érintett nem tilthatja meg.

A személyes adatok védelmével és a közérdekű adatok nyilvánosságával kapcsolatos kérdéseivel a továbbiakban is forduljon hozzám bizalommal.

Budapest, 2007. március 5.

Üdvözlettel:

Dr. Péterfalvi Attila